

Maatschappelijk jaarverslag 2018

STB

Specialist in klimaattechniek

Eindhoven
Leemkuil 11
Postbus 9712
5602 LS Eindhoven

Houten
Ringveste 13
Postbus 317
3990 GC Houten

088 266 00 00
info@stb.eu
www.stb.eu

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
2018 in het kort	5
1. Over STB	6
1.1 De impact van onze activiteiten	6
1.2 De impact op mensen	6
1.3 STB als betrouwbare partner	7
1.4 Bestuur en verantwoordelijkheden	8
2. Trends en ontwikkelingen	9
2.1 Duurzame gebouwen	9
2.2 Digitalisering	9
2.3 Een gezonde gebouwde omgeving	10
2.4 Een circulaire economie	10
3. Ons MVO-beleid	11
3.1 Kernthema's	11
3.2 Doelstellingen	12
4. Medewerkers	13
4.1 Veiligheid	14
4.2 Integriteit	14
4.3 Gezondheid	15
4.4 Opleiding en persoonlijke ontwikkeling	16
5. Milieubewust	18
5.1 Energie en CO ₂ -uitstoot	18
5.2 Materiaalgebruik en afval	20
6. Een duurzame waardeketen	23
6.1 Ketensamenwerking	23
6.2 Samen met leveranciers	23
6.3 Hergebruik van installaties en materialen	24
7. Over dit verslag	26
7.1 GRI Content Index	27
7.2 Begrippenlijst	29
8. Colofon	31

Voorwoord

Omdat wij maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en transparantie hierover belangrijk vinden, maken we bij STB al acht jaar een maatschappelijk jaarverslag. In dit verslag vertellen wij u meer over onze ambities, maatregelen en prestaties op het gebied van people, planet en profit.

Duurzame gebouwen steeds meer de norm

Maatschappelijke ontwikkelingen maken dat duurzame gebouwen steeds meer de norm worden. Per 1 januari 2023 moet elk kantoor groter dan 100 m² minimaal energielabel C hebben¹. Door de ontwikkelingen in regelgeving op het gebied van gasloos wonen zal er daarnaast steeds meer vraag zijn naar alternatieven zoals warmtepompen of WKO-installaties. Door deze ontwikkelingen zal de vraag naar duurzame installaties de komende jaren verder toenemen.

Dit biedt kansen voor STB als specialist op het gebied van duurzame installaties. We zullen de komende periode ons blijven verdiepen in nieuwe ontwikkelingen van de verschillende alternatieven, zodat wij onze klanten kunnen voorzien van gedegen advies. Deze overgangperiode naar duurzame alternatieven blijft echter ook zorgen voor uitdagingen, als de markt nog niet klaar is voor de duurzame alternatieven die door opdrachtgevers geëist worden. We zien dit bijvoorbeeld bij de overschakeling naar duurzame koudemiddelen. Ook hierin streven we ernaar onze klanten zo goed mogelijk te kunnen adviseren, doordat we goed op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de markt en de meest actuele stand der techniek.

Professionalisering van ons milieubeleid

Ook binnen onze eigen organisatie blijven we stappen zetten om duurzaamheid verder te verankeren. Een belangrijke stap op dit gebied is het implementeren van een milieumanagementsysteem. Afgelopen jaar hebben we als STB daarom het ISO 14001 certificaat behaald. Als onderdeel hiervan hebben we onder andere KPI's en doelstellingen benoemd voor een aantal belangrijke milieuthema's. Verderop in dit verslag kunt u hier meer over lezen.

Wij vinden het belangrijk om open en transparant te communiceren over onze prestaties op het gebied van MVO. Omdat wij ons willen blijven verbeteren, ontvangen wij graag reacties op ons MVO-beleid en op dit MVO-verslag. U kunt hierover altijd contact met ons opnemen

Paul van Overdijk

Directeur STB

---

¹ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/energielabel-c-kantoren>

2018 in het kort

People	5.56% ziekteverzuim
	1115 uur opleiding
	10 toolbox trainingen per jaar
	Nieuwe KPI benoemd: 0 ongevallen per jaar
Planet	27% minder afval
	2% CO ₂ -reductie wagenpark
	In ontwikkeling: LED verlichting en zonnepanelen
Profit	Positief resultaat
	Doorontwikkeling dienstverlening gebouwbeheersystemen
	Highlights projecten: ABN AMRO, Piet van Dommelenhuis & Duurzame VRF-installatie

1. Over STB

STB B.V. is een sterke en betrouwbare specialist in klimaattechnische installaties voor kantoor- en bedrijfsgebouwen, met een hoofdvestiging in Eindhoven en een tweede locatie in Houten. Vanuit onze expertise dragen wij bij aan het creëren van gezonde en veilige leef- en werkomgevingen. Doordat STB betrokken is bij de gehele levensduur van klimaatinstallaties, van installatie tot beheer, onderhoud en demontage, zijn wij een belangrijke partner voor onze klanten. STB koppelt vakkennis aan gedegen uitvoering en neemt zo de technische zorgen uit handen van haar klanten. Daarmee zorgen wij voor een continue waarborging van een hoge kwaliteit van onze producten en diensten.

Wij voelen ons verantwoordelijk voor het leveren van een gezonde en veilige werk- en leefomgeving, en we zijn ons bewust van onze impact die onze werkzaamheden hebben op mens en planeet.

1.1 De impact van onze activiteiten

STB verzorgt de installatie, het beheer en onderhoud van installaties. Een groot deel van de impact van installaties wordt veroorzaakt tijdens de productie. Hoewel onze invloed om de impact van dit productieproces te beïnvloeden beperkt is, werken we steeds meer samen met onze leveranciers om impact te verminderen.

Onze eigen bedrijfsactiviteiten hebben daarnaast impact op het milieu, bijvoorbeeld door het gebruiken van energie in onze gebouwen, via de uitstoot van ons wagenpark en bij de verwerking van het bedrijfsafval. Door stapsgewijs nieuw beleid uit te zetten is de impact de afgelopen jaren structureel verminderd (zie resultaten in hoofdstuk 5).

Door onze rol als beheerder kunnen wij de impact van installaties tijdens de gebruiksfase beïnvloeden. Zo is het onze ambitie om de prestaties van installaties in de gebruiksfase te optimaliseren, door met nieuwe software op afstand installaties te monitoren en juist te kunnen afstellen, waardoor we onnodig energieverbruik voorkomen.

De keuze voor het type installatie is grotendeels bepalend voor de impact van de installatie tijdens het gebruik ervan. Als specialist op het gebied van duurzame installaties ondersteunen wij klanten bij het maken van duurzame keuzes.

1.2 De impact op mensen

STB voelt een sterke verantwoordelijkheid om prettige en gezonde werkomstandigheden voor haar eigen medewerkers te creëren door te investeren in veiligheid, integriteit en opleiding. Gezonde en gelukkig medewerkers zijn voor ons erg belangrijk. We gaan hier in hoofdstuk 4 dieper op in.

Daarnaast zien wij voor STB een verantwoordelijkheid als ondernemer in de regio. Wij vinden het dan ook belangrijk om waardevolle lokale initiatieven te steunen. Dit jaar waren dat onder andere Alpe d’HuZes, de Boschwegse Toneelgroep en Stichting Pleinpop Schijndel.

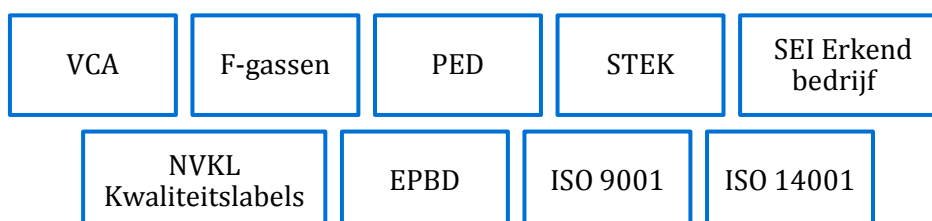
1.3 STB als betrouwbare partner

Opereren als betrouwbare partner betekent voor STB dat de klantvraag centraal staat bij onze werkzaamheden. STB zorgt voor bekwame vakmensen, die met een gedegen uitvoering de technische zorgen uit handen van haar klanten neemt. Betrouwbaarheid betekent ook een goede samenwerking met onze leveranciers en aantoonbaar een stabiele onderneming zijn, met duidelijk beleid en solide financiële cijfers. De afgelopen jaren hebben wij een positief resultaat behaald op dat gebied (zie tabel 1).

Tabel 1: Economische prestaties

	2018	2017	2016	2015	2014
Omzet (mln €)	14,9	14,7	16,1	17,1	16,3
Resultaat (mln €)	0,4	0,2	0,4	0,8	0,4
Eigen vermogen (mln €)	2,1	2,0	1,8	1,9	1,6
Operationele kosten (mln €)	14,5	14,5	15,7	16,2	15,8
Personeelsvergoedingen (mln €)	5,5	5,3	6,0	5,9	6,1
Donaties en sponsoring (€)	4.220	3.970	10.142	7.237	4.695

Naast betrouwbaarheid is kwaliteit een basiswaarde van STB, die terugkomt in alle facetten van ons werk. Vanzelfsprekend voldoen wij aan alle wet- en regelgeving. Daarnaast beschikken wij over de certificaten die onze borging van kwaliteit aantonen (zie Figuur 1). Zo beschikken alle operationele medewerkers van STB, inclusief de indirecte medewerkers, over een VCA-diploma.

Figuur 1: Certificaten van STB

ISO 14001 en ISO 9001 Certificering

Het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de certificering voor ISO 14001 en ISO 9001. Met deze certificeringen heeft STB de mogelijkheden om nog beter te sturen op kwaliteit en MVO-beleid. Dat kwaliteit altijd al een duidelijk speerpunt is geweest van de organisatie vergemakkelijkt de certificering van ISO 9001, en bevestigt onze inzet van de afgelopen jaren op dit gebied. Dat veel van de processen al aanwezig waren zal de instandhouding van de certificering ten goede komen.

De ISO 14001 certificering heeft ook effect op ons milieubeleid. In hoofdstuk 3 is dit terug te zien in een aantal KPI's die op dit gebied zijn opgesteld. In hoofdstuk 6 staat verder beschreven welk effect deze certificering heeft op ons beleid in de waardeketen.

1.4 Bestuur en verantwoordelijkheden

De directie van STB wordt gevormd door Paul van Overdijk. Hij is samen met de Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu (KAM) manager, manager Service en manager Montage verantwoordelijk voor zowel het VGM- als het MVO-beleid.

Voor een betrouwbare partner die kwaliteit levert is transparantie essentieel. Op het gebied van MVO doen we dit door middel van het jaarlijks uitbrengen van dit verslag. Van onze stakeholders krijgen wij terug dat deze jaarlijkse verslaglegging aan hun informatiebehoefte voldoet. In dit verslag hebben geen herformulering van informatie of andere significante veranderingen plaatsgevonden ten opzichte van vorig jaar.

Naar de toekomst: Verduurzaming van het kantoor

Het aankomende jaar gaan we inzetten op een aantal maatregelen om ons eigen kantoorpand in Eindhoven verder te verduurzamen. Er is besloten om in 2019 over te stappen van tl naar ledverlichting. Overstappen naar ledverlichting brengt meerdere voordelen met zich mee. Zo is ledverlichting tot 60% zuiniger dan conventionele tl-buizen, gaat ledverlichting langer mee, is het licht warmer en de lampen flikkeren niet, waardoor het meer rust geeft in de werkomgeving. Verder wordt er geen kwik verwerkt in ledlampen. Daarnaast staat in 2019 de aanvraag voor een SDE+ subsidie voor de deur, voor de mogelijke aanschaf van zonnepanelen.

2. Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de meest actuele ontwikkelingen die de installatiebranche raken en die veel raakvlakken hebben met duurzaamheid en MVO.

2.1 Duurzame gebouwen

Per 1 januari 2023 moet elk kantoor groter dan 100 m² minimaal energielabel C hebben². De verwachting is dat na 2023 de lat geleidelijk verder wordt verhoogd naar label A. Hierdoor zal de vraag naar duurzame installaties de komende jaren verder toenemen. Door de ontwikkelingen in regelgeving op het gebied van gasloos wonen, zal er steeds meer vraag zijn naar alternatieven zoals warmtepompen of WKO-installaties.

Vanuit de markt wordt mede hierdoor steeds meer gevraagd naar duurzame alternatieven. Dit biedt kansen voor STB als specialist op het gebied van duurzame installaties. We zullen de komende periode ons blijven verdiepen in nieuwe ontwikkelingen van de verschillende alternatieven, zodat wij onze klanten kunnen voorzien van gedegen advies.

Deze overgangperiode naar duurzame alternatieven blijft echter ook zorgen voor uitdagingen, als de markt nog niet klaar is voor de duurzame alternatieven die door opdrachtgevers geëist worden. We zien dit bijvoorbeeld bij de overschakeling naar duurzame koudemiddelen. De alternatieven voor synthetische koudemiddelen zijn nog niet op grote schaal beschikbaar.

2.2 Digitalisering

Digitalisering is een voortdurende trend van de afgelopen jaren. Het afstellen van installaties op afstand groeit steeds verder. Het biedt STB de mogelijkheden om sturing te geven voor optimalisering van de installaties op afstand en daarmee ook de impact in de gebruiksfase te beïnvloeden. Dit kan met hele simpele maatregelen, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat een klimaatinstallatie niet aanstaat op feest- en vakantiedagen.

In gebouwbeheerssystemen (GBS) worden grote hoeveelheden data gegenereerd die gebruikt kunnen worden voor het oplossen van problemen op afstand. Op dit moment wordt er binnen het bedrijf gewerkt aan digitale administratie voor de monteurs, die in het tweede kwartaal van 2019 naar alle waarschijnlijkheid zal worden ingevoerd. Naast een besparing op het papiergebruik, wordt de administratiedruk voor de monteurs verminderd. Het wordt ook gemakkelijker voor de monteurs om zich in te lezen in de geschiedenis van de klant, voorafgaand aan het bezoek.

---

² Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/energielabel-c-kantoren>

Onze data is afgelopen jaar ook overgeplaatst naar een Cloud-omgeving. Dit betekent dat wij minder servers gebruiken en daardoor ook minder elektriciteit.

2.3 Een gezonde gebouwde omgeving

De effecten van een ongezonde werk- of leefomgeving worden steeds duidelijker. Wij zien dat de ontwikkeling van “gezond bouwen” zich steeds verder doorzet en hier kan STB bijdragen: goed onderhouden installaties dragen bij aan een gezond en prettig binnenklimaat.

2.4 Een circulaire economie

Het hergebruiken van materialen en onderdelen wordt steeds belangrijker binnen de bouw. Als installateur zal de vraag naar circulaire installaties met een lange levensduur, gemaakt van recyclebare materialen en met makkelijk vervangbare onderdelen toenemen. Ons beleid op het gebied van afvalscheiding is hier een onderdeel van. Daarnaast hergebruiken we (onderdelen van installaties) waar mogelijk. Een goed voorbeeld hiervan is het Piet van Dommelenhuis in Utrecht (zie kader op pagina 26), waar bestaande luchtbehandelingskasten zijn behouden bij de renovatie.

3. Ons MVO-beleid

De ambitie van STB is om dé specialist op gebied van duurzame installaties te zijn. Met de ISO-certificeringen is het afgelopen jaar een vervolgstap gezet om kwaliteit en duurzaamheid in de organisatie te verankeren. We creëren waarde voor onze klanten door te adviseren over duurzamere installaties en duurzame instellingen van de installaties. Voor onze medewerkers dragen we zorg door in te zetten op scholing, veilig en gezond werken, en we dragen bij aan de maatschappij door verantwoord te ondernemen en zorg te dragen voor onze impact op de omgeving.

De uitgangspunten van ons MVO-beleid zijn samen te vatten als:

- Veiligheid: voldoen aan certificeringseisen, wetten en regels voor de installatiebranche
- Kwaliteit: voldoen aan de wensen en eisen van de klant en voldoende scholing
- Zorg voor onze medewerkers: veilig en gezond werken
- Zorg voor de omgeving: respect voor mens, milieu en maatschappij

3.1 Kernthema's

Op basis van bovenstaande uitgangspunten zijn de afgelopen jaren kernthema's geïdentificeerd voor ons MVO-beleid. Deze thema's worden in de volgende hoofdstukken verder toegelicht, verdeeld over de drie hoofdthema's 'Medewerkers', 'Milieubewust' en 'Een duurzame waardeketen'.

Tabel 2

Medewerkers	Milieu	Keten
Veiligheid en gezondheid	Energie- en CO ₂ -reductie	Duurzame installaties
Opleiding en ontwikkeling	Materiaalgebruik	Faciliteren van energiebesparing
	Afvalbeheersing	Continuïteit van dienstverlening

3.2 Doelstellingen

In het kader van de ISO-certificeringen zijn er ook een aantal KPI's en bijbehorende doelstellingen vastgesteld voor onze MVO-kernthema's.

Tabel 3: KPIs uit de ISO 14001 certificering

	Kernthema	Doelstelling	Hoe gemeten	Norm	2017	2018
Medewerkers	Veiligheid en gezondheid	0 Ongevallen met letsel of verzuim per boekjaar	Aantal geregistreerde meldingen van ongevallen	0	0	1
Milieu	Energie- en CO ₂ -reductie	Terugdringen van het brandstofverbruik	Aantal liters door MTC	3%	n/a	1,3%
	Afvalbeheersing	Verhogen percentage afvalscheiding	Rapportage van afvalverwerkers	65%	57%	50% ³
Keten	Duurzame inspiraties	Twee (besteks)aanvragen voorzien van een voorstel tot alternatieve duurzame installatie	Sheet met offertenummers waar we dit voorstellen	2	Geen data	Geen data

---

³ In absolute zin is de hoeveelheid afval afgenomen met 27%. Over de hele linie is er afname, maar met name de gescheiden afvalstromen ijzer en hout zijn afgenomen. Voor meer informatie zie hoofdstuk 5.2 (p. 20).

4. Medewerkers

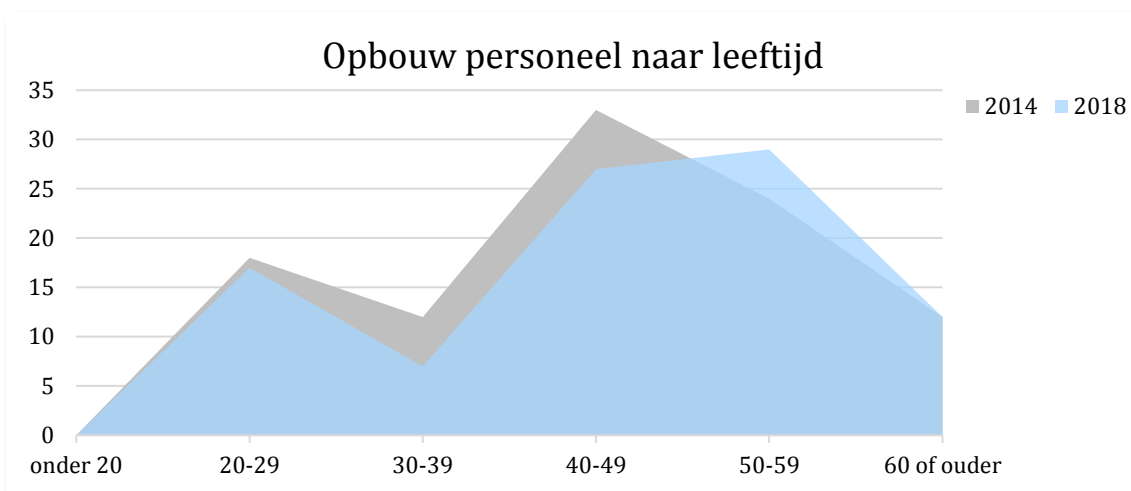
Bij STB investeren we in onze medewerkers door in te zetten op veiligheid, integriteit, gezondheid en opleiding. Hiermee waarborgen wij de kwaliteit voor onze klanten en zorgen we dat we in kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen in de markt en op het gebied van MVO.

Ons medewerkersbestand is door de jaren heen constant gebleven. Dit draagt bij aan een stabiele werkomgeving en aan het borgen van onze rol als betrouwbare partner.

Tabel 4: Opbouw medewerkersbestand

	2018	2017	2016	2015	2014
Aantal medewerkers	92	92	96	100	99
Man	82 (89%)	84(91%)	88 (92%)	93 (93%)	91 (92%)
Vrouw	10 (11%)	8 (9%)	8 (8%)	7 (7%)	8 (8%)
Aantal FTE	88	89	93	97	95
Parttime	12	7	9	11	12
Fulltime	80	82	86	89	87
Aandeel direct	51%	52%	54%	57%	57%
Directe medewerkers	47	48	52	57	56
Indirecte medewerkers	45	44	44	43	43
Medewerkers onder cao	100%	100%	100%	100%	100%

Het totaal aantal medewerkers is gelijk gebleven aan vorig jaar, maar het percentage vrouwen is het afgelopen jaar iets gestegen ten opzichte van eerdere jaren. De verhouding van directe/indirecte medewerkers volgt de trend van de afgelopen jaren en is nu bijna gelijk op 51%. Het leeftijdsprofiel van het personeel is nagenoeg gelijk gebleven aan vorig jaar, maar in vergelijking met vijf jaar geleden is nog steeds een verschil zichtbaar wat duidt op een vergrijzing van de arbeidsmarkt. STB zet in op het aantrekken van jong talent door middel van stages, en het behoud van medewerkers door het aanbieden scholing en persoonlijke ontwikkeling.

4.1 Veiligheid

KPI: 0 Ongevallen met letsel of verzuim per boekjaar

Bij STB borgen we veiligheid binnen onze organisatie met verschillende certificaten en processen. We zijn constant bezig met het bewustzijn van onze medewerkers van het belang van veiligheid. STB bezit als organisatie een VCA-certificaat. Medewerkers van wie dit wordt verwacht bezitten ook een individueel VCA-certificaat. Wij borgen de veiligheid van onze producten ook door middel van onze certificaten op het gebied van PED en F-gassen, de kwaliteitslabels van de Nederlandse Vereniging voor Koudetechniek en Luchtbehandeling (NVKL) en het Stichting Emissiepreventie Koudetechniek certificaat. Ons STEK-certificaat is aangevuld met de module EPBD (EU-richtlijn voor energieprestatie van gebouwen).

Aan het einde van 2018 is er een nieuwe KPI voor veiligheid vastgesteld in het kader van de ISO-certificering. De doelstelling is het realiseren van 0 ongevallen met letsel of verzuim per boekjaar. In 2018 is er één ongeval met letsel of verzuim voorgekomen. Deze is conform het VCA-certificering behandeld.

Om dit te bewerkstelligen worden er vanaf 2019 minimaal tien toolboxes per jaar gegeven over veiligheid. Dit is een eis voor het behalen van de VCA-certificering op niveau van 2 sterren. Twee keer per jaar is er een toolbox inclusief directie en werkvoorbereiding, vier keer per jaar wordt er een bijeenkomst specifiek voor monteurs georganiseerd en viermaal per jaar vindt er een digitale kennisdeling plaats. In 2018 zijn er al 4 sessies gehouden, en vanaf volgend jaar kunnen de eerste resultaten voor deze KPI worden gerapporteerd.

4.2 Integriteit

De NVKL heeft een algemene Gedragscode vastgelegd voor eerlijk en integer ondernemen. De NVKL-gedragscode is de moderne vertaling van de degelijke waarden waar het NVKL voor staat.

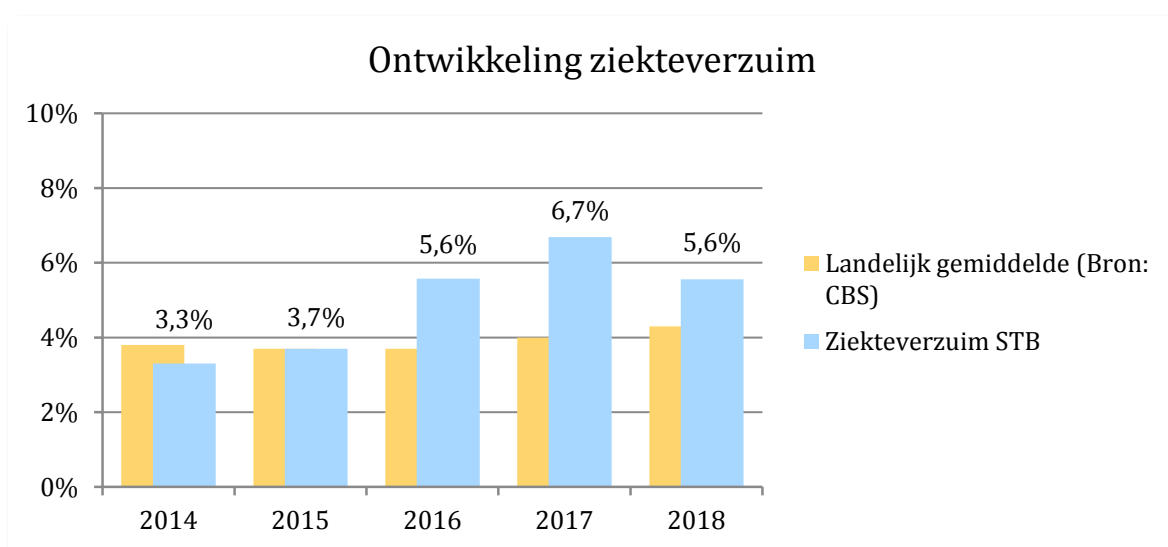
Deze gedragscode wordt ondersteund door leveranciers, installateurs en overige aanverwante bedrijven. Vanzelfsprekend staat STB hier ook volledig achter.

Daarom is deze gedragscode onderdeel van de intake en sollicitatiegesprekken. Ook besteden we er tijdens werkoverleggen aandacht aan. Zo zorgen we ervoor dat deze waarden breed gedragen worden binnen onze organisatie.

4.3 Gezondheid

De afgelopen jaren zijn de cijfers voor het ziekteverzuim wat gestegen tot boven het landelijk gemiddelde. De oorzaak hiervan ligt bij een aantal gevallen van langduriger ziekteverzuim. Echter valt te zien dat het percentage van 2018 gedaald is ten opzichte van 2017, en op hetzelfde niveau zit als 2016.

STB heeft in haar beleid (SOP 08.02 Bedrijfsgezondheidszorg) opgenomen om in samenspraak met de medewerker, en eventueel in overleg met de bedrijfsgezondheidsdienst, alle mogelijkheden te bekijken om aangepast werk aan te bieden tijdens de re-integratie.

Een gezonde, prettige kantooromgeving bieden is één manier waarop we de gezondheid en het comfort van onze medewerkers kunnen bevorderen. Op ons eigen kantoor zijn we bezig met het vervangen van de tl-verlichting voor ledverlichting en bieden we medewerkers de mogelijkheid om een zit-staan bureau te gebruiken.

4.4 Opleiding en persoonlijke ontwikkeling

Opleiding en persoonlijke ontwikkeling is in het belang van zowel STB als onze medewerkers. We zien dit dan ook als een belangrijk thema binnen ons MVO-beleid. Met actueel opgeleid en vakbekwaam personeel kunnen wij blijvend kwaliteit leveren.

Goede scholing van de medewerkers is een gedegen manier om als bedrijf klaar te zijn voor de toekomst. We letten er daarbij op dat onze medewerkers meer leren dan alleen de toepassing van de nieuwe technieken. We bieden medewerkers de ruimte om verder te leren als ze dat graag willen. Het afgelopen jaar is er ten opzichte van voorgaande jaren meer tijd besteed aan opleiding van onze medewerkers. Daarbij hebben drie van onze medewerkers de opleiding Middelbare Installatietechniek (MIT) voltooid. Op eigen initiatief zijn twee van deze medewerkers nu ook gestart met de opleiding Hoge Installatietechniek (HIT). Specifieke informatie over MVO-onderwerpen en ons eigen MVO-beleid wordt gedeeld en besproken tijdens teamoverleggen.

Verder wordt er tijdens de functioneringsgesprekken aandacht besteed aan de mogelijkheden tot opleiding en ontwikkeling van de medewerkers.

Tabel 5: Ontwikkeling opleidingsuren

	2018	2017	2016	2015	2014
Gem. opleidingsuren per medewerker	12	10	7	9	11
Directe medewerkers	15	8	10	9	12
Indirecte medewerkers	9	11	4	9	9
Totaalaantal opleidingsuren	1115	869	698	874	1.056
Directe medewerkers	719	389	542	501	683
Indirecte medewerkers	396	480	156	373	373

Van conventioneel verwarmingssysteem naar een duurzame VRF-installatie.

Eind 2017 werd STB benaderd om de klimaatinstallatie van een hotel in het zuiden van het land te verduurzamen. Na een relatief korte voorbereiding werden er in het voorjaar van 2018 honderd hotelkamers voorzien van een ventilatorunit met een koppeling aan een 'Variable Refrigerant Flow' (VRF)-installatie, waarmee elke kamer onafhankelijk van elkaar gekoeld of verwarmd kan worden.

In de oude situatie beschikte de kamers alleen over een radiator met een thermostaatkraan waarmee de hotelgast de verwarming kon regelen. De warmte opwekking van deze installatie geschiedde met een conventionele cv-installatie gekoppeld aan een WKK die op het einde van zijn technische levensduur was. Door de gemaakte keuze kan de hotelgast nu het klimaat in de hotelkamer geheel naar eigen wens regelen, binnen een duurzaam concept.

De installatie werd verdeeld over totaal 6 VRF-systemen die onderling gekoppeld werden aan één centrale regeling. Zo kan de installatie energiezuiniger ingeregeld worden door het ingeven van temperatuur-limieten en het instellen van 'veeg pulsen', waardoor de installatie na het vertrekken van de gast geheel wordt uitgeschakeld en de installatie niet onnodig in bedrijf is.

De 6 installaties hebben een 'Coefficient of Performance' van respectievelijk 5.19 en 4.47 waardoor deze onder meer voldoet aan de E.I.A. (regeling energie-investeringsaftrek).

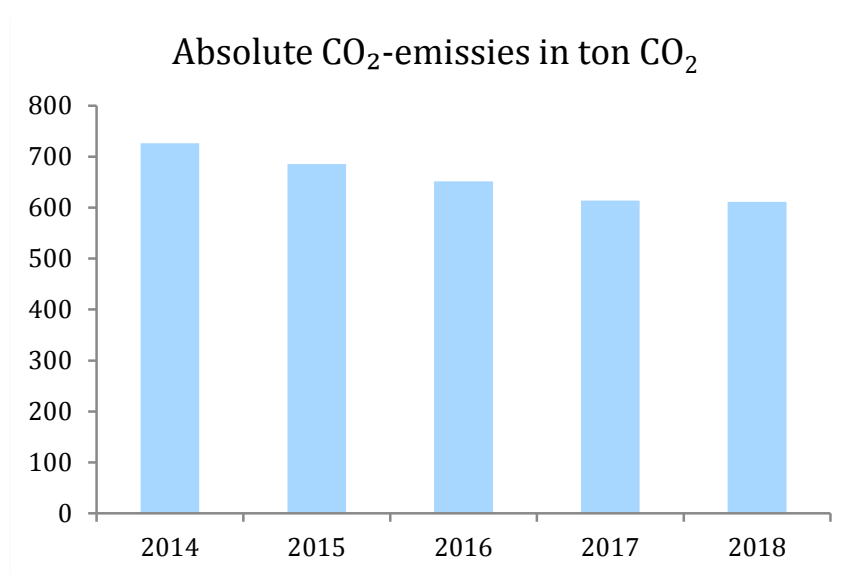
5. Milieubewust

Als omgevingsbewust bedrijf willen wij onze impact op het milieu zo veel mogelijk reduceren. De afgelopen jaren werden er verschillende maatregelen genomen op het gebied van energie en CO₂-uitstoot, materiaalgebruik en afval.

5.1 Energie en CO₂-uitstoot

KPI: Terugdringen van het brandstofverbruik met 3% per jaar

We zien de afgelopen jaren een duidelijk afnemende trend in de absolute emissies van onze bedrijfsvoering. Ondanks een afname van het brandstofgebruik van 1,3% (wat resulteert in een reductie van de CO₂ uitstoot van het wagenpark van 1,4% door de verandering van de verhouding tussen benzine en diesel), is de hoeveelheid uitstoot van 2018 bijna gelijk aan die van 2017 (0,4% minder). Dit wordt veroorzaakt door een toename in het energiegebruik van onze panden.

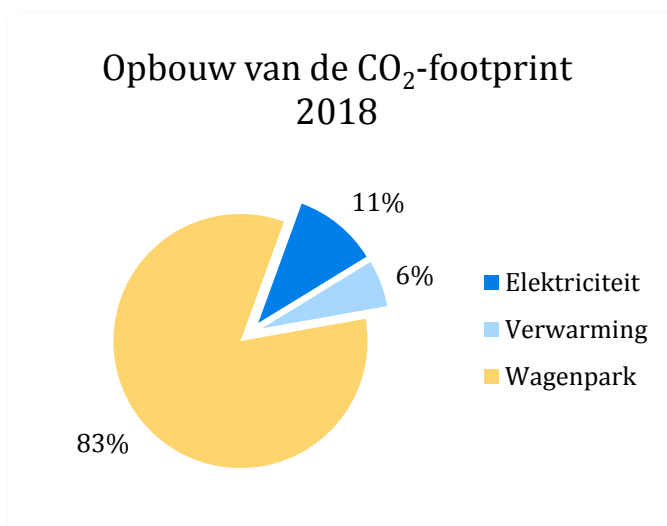

Gezien het grote aandeel van ons wagenpark in onze totale CO₂-footprint blijven we maatregelen nemen om de ritten die wij maken te verminderen. Dit doen wij onder andere door op afstand storingen in installaties op te lossen.

Toch zullen wij voor een deel storingen op moeten lossen op locatie. Doordat een storing ongepland en urgent is kunnen wij op dit moment ook nog niet de grootschalige overstap naar elektrische auto's maken, omdat het aanbod op dit gebied nog onvoldoende is. Wel blijven wij onze auto's om de vijf jaar vernieuwen waarbij wij kiezen voor een zuiniger model. Voor komend

jaar wordt er bijvoorbeeld gewacht met de aanschaf van nieuwe bedrijfswagens omdat er een nieuw zuiniger model wordt verwacht in de tweede helft van 2019.

Het overige gedeelte (17% van onze footprint) is afkomstig van onze kantoren in Eindhoven en Houten. Ook uit de cijfers in de onderstaande tabellen blijkt dat de hoeveelheid gebruikte stroom en gas de afgelopen jaren zijn toegenomen. Met name de hete zomer in 2018 verklaart hogere elektriciteitsverbruik ten opzichte van eerdere jaren. In 2019 zetten we in op de overstap naar ledverlichting, en bereiden we een subsidieaanvraag voor zonnepanelen voor.

Tabel 6: Energieverbruik STB

	2018	2017	2016	2015	2014
Wagenpark					
Dieselvebruik (liter)	130.857	134.071	145.821	144.493	153.711
Benzineverbruik (liter)	18.365	17.057	19.860	29.916	32.520
LPG-verbruik (liter)	0	0	22	676	0
Gedeclareerde kilometers (km)	166.738	146.283	171.133	188.153	202.723
Elektrisch laden (kWh)	373	1.212	1.489	2.355	-
Kantoren Houten en Eindhoven					
Gasverbruik verwarming (m ³)*	19.279	17.460	13.571	16.326	16.808
Elektriciteitsverbruik (kWh)	124.375	121.474	119.316	119.601	125.339

* gecorrigeerd naar graaddagen op basis van 2011

In 2018 hebben we 229 m³ water gebruikt. Dat is een vermindering van 6% ten opzichte van vorig jaar en 14% ten opzichte van 2016.

Tabel 7: Energie-intensiteit van vestigingen

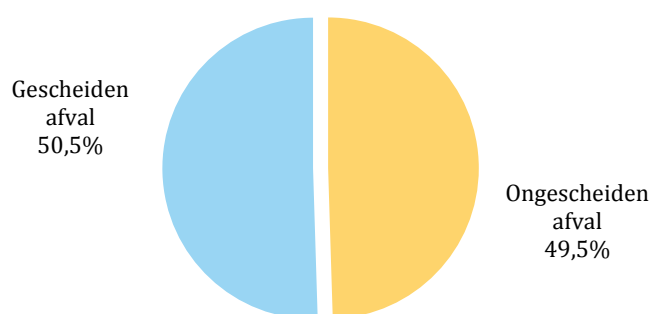
	2018	2017	2016	2015	2014
CO₂-intensiteit (kg CO₂/m²)					
Eindhoven	54,9	53,3	51,37	51,33	52,06
Houten	47,6	43,9	34,84	41,81	47,04
Energie-intensiteit: gas (m³ gas/m²)					
Eindhoven	8,7	7,9	6,7	7,8	7,2
Houten	13,0	11,8	7,8	10,0	12,2
Energie-intensiteit: elektriciteit (kWh/m²)					
Eindhoven	73,2	72,2	71,7	69,7	73,1
Houten	43,9	41,1	38,4	43,7	45,7

5.2 Materiaalgebruik en afval

KPI: 65% afvalscheiding in 2019

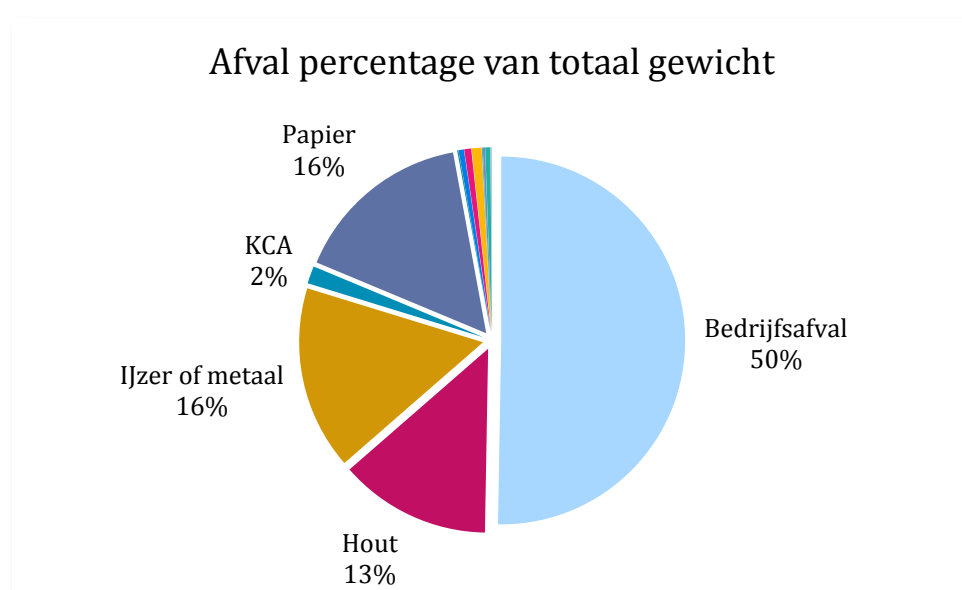
STB blijft zich inspannen om de processen op het gebied van materiaal en afval steeds verder te optimaliseren. Afgelopen jaar hebben we net iets meer dan de helft van ons afval gescheiden. Ook worden er naar aanleiding van de ISO 14001 certificering meer verschillende afvalstromen gedefinieerd.

Scheidingspercentage 2018

Het afvalscheidingspercentage is wel afgenomen ten opzichte van 2017. Dat lijkt een negatieve trend, maar bij nader inzien blijkt dat absoluut gezien er 27% minder afval (in tonnen) is geproduceerd. Met name voor de afvalstromen ijzer (-55%) en hout (-44%) zijn de afnames het

grootst. Hierdoor neemt het totaalpercentage van relatieve hoeveelheid van het ongescheiden bedrijfsafval toe, ondanks dat er absoluut gezien 12% minder ongescheiden bedrijfsafval is verwerkt. Er is wel een toename aan de hoeveelheid koelvloeistof die is verwerkt en hoeveelheid bouw- en sloopafval. Verder werden er in 2018 meer afvalstromen gebruikt voor het scheiden van afval. Zo werden lege batterijen, TI-buizen, anorganische zouten, spuitbussen, zeep en verontreinigde lege emballage (kunststof) apart door de afvalverwerker ingezameld.

Tabel 8: Afvalstromen en afvalscheiding

	2018	2017	2016	2015	2014
Totaalgewicht (in ton)	43,1	58,9	65,7	44	51
Scheidingspercentage	50%	57%	52%	57%	61%

ABN AMRO Nijmegen

Eind 2018 is STB begonnen met het renoveren en verduurzamen van de werktuigkundige installaties t.b.v. het callcenter van ABN Amro op de Hertogstraat in Nijmegen. Op basis van een ontwerp van Royal Haskoning DHV is er een plan gemaakt met als uitgangspunten het behalen van een energielabel A, een BREEAM-certificering en het ontwerpen en renoveren op basis van de principes van circulair bouwen.

Het ontwerp omvatte onder andere de installatie van Warmte-/koude opwekking via 2 stuks elektrische lucht/water waterpompen (350kW). De werkzaamheden zijn opgestart in oktober 2018 en realisatie zal medio 2019 worden afgerond.

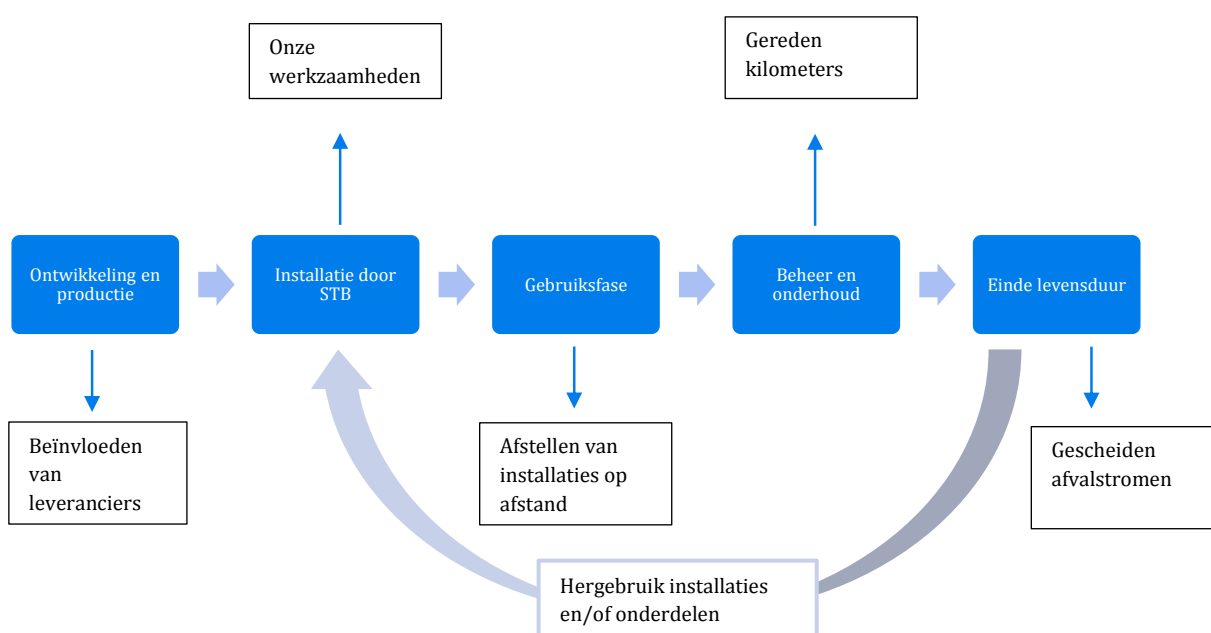

6. Een duurzame waardeketen

We zien dat er steeds meer ruimte ontstaat voor duurzame alternatieven. Ons MVO-beleid richt zich niet alleen op onze eigen bedrijfsvoering, we denken ook na over mogelijkheden om MVO-doelstellingen te realiseren binnen de keten. Zo maken we impact in de productiefase, en in de gebruiksfase.

6.1 Ketensamenwerking

In onderstaand figuur wordt de keten van een klimaatinstallatiesysteem schematisch weergegeven. Bij verschillende schakels heeft STB een impact, zowel positief als negatief. We zien bij STB met name steeds meer mogelijkheden om de impact tijdens de gebruiksfase te beïnvloeden via het beheer van GBS-systemen op afstand, waardoor ook in de gebruiksfase energie bespaard kan worden.

Figuur 2: Waardeketen STB

6.2 Samen met leveranciers

De certificering van ISO 14001 heeft ertoe geleid dat er meer gevraagd wordt van onze leveranciers. Tijdens het proces is er een leveranciersbeoordeling opgesteld. Ook werken we inmiddels met een gedragscode voor leveranciers waarin eisen worden gesteld op het gebied van kwaliteit, behoorlijk bestuur en milieu (de gedragscode is op te vragen bij de KAM-manager, graag contact opnemen met info@stb.eu).

In ons eigen beleid heeft het gezorgd voor een herziening van de omgang met de afvoer van gevaarlijke stoffen. Dit heeft ervoor gezorgd dat naast F-gassen en PED (vanuit de regelgeving strak gereguleerd) afvalscheiding voor een aantal andere stromingen verder is geoptimaliseerd (zie hoofdstuk 5).

6.3 Hergebruik van installaties en materialen

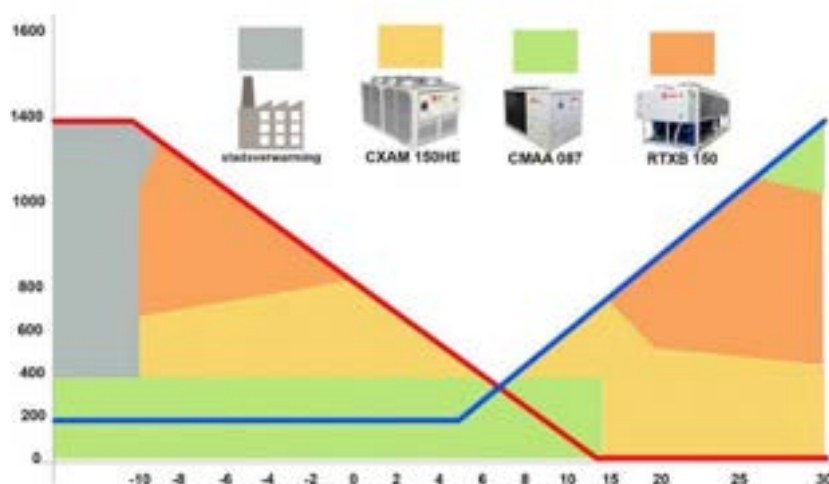
Vanuit de visie van STB om de technische levensduur van installaties zo lang mogelijk in stand te houden worden onderdelen en installaties zo een lang mogelijke levensduur gegeven, zolang de veiligheid en kwaliteit niet in het geding raken. Daarnaast worden (onderdelen van) installaties waar mogelijk opnieuw gebruikt, of krijgen ze een tweede leven in een ander project. Een goed voorbeeld hiervan is het hergebruik van de bestaande luchtbehandelingskasten bij de Piet van Dommelenhuis in Utrecht (zie kader op de volgende pagina).

Duurzame renovatie vijftig jaar oude kantoortoren Piet van Dommelenhuis in Utrecht

Dit jaar is STB betrokken geweest bij de verduurzaming van de 50 jaar oude kantoortoren Piet van Dommelenhuis, een landmark in de Utrechtse wijk Kanaleneiland. De vraag was om de bestaande koudevoorziening te vervangen door een zo duurzaam mogelijk alternatief. STB vervulde de rol van uitvoerder.

Naast de installaties van nieuwe voorzieningen werd de hele buitenste schil van het pand opnieuw bekleed, om een hogere isolatiewaarde te realiseren en dat laagtemperatuurverwarming tot 55 °C met warmtepompen kon worden toegepast. In plaats van alle installaties te vervangen is een deel na renovatie hergebruikt. *“Het pand heeft zijn bestaande luchtbehandelingskasten gehouden. Met laagtemperatuurverwarming hebben we echter een groter verwarmend oppervlak nodig. Daarom gebruiken we de koelbatterij nu ook als verwarmingsbatterij.”* aldus Edwin Koedam, projectleider bij vanuit STB. Tijdens de renovatie bleven de gebruikers van het pand gewoon doorwerken. De uitvoerders hadden te maken met toegankelijkheid van ruimten, met spullen die ergens moesten worden opgeslagen, en met het comfort dat op peil moest blijven. *“Omdat het pand nu is geïsoleerd, kon het vermogen een stukje terug. Daardoor konden we alvast één bestaande R22-koelmachine demonteren, zonder dat dit gevolgen voor het binnenklimaat had. Verder hebben we de nieuwe installatie naast de bestaande gelegd en een omschakelmoment bepaald.”*

De nieuwe oplossing met warmtepompen heeft nog een extra voordeel. Volgens Edwin Koedam van STB is de kans op legionella in het pand sterk gereduceerd. *“Warmtepompen werken in een gesloten systeem, waardoor er geen risico op legionellabesmetting is. Bij de open koeltorens was nog waterbehandeling nodig om het legionellagevaar te remmen. Daar kwamen nogal wat chemicaliën aan te pas, dus ook in dat opzicht is deze oplossing met warmtepompen milieuvriendelijker.”*

Bron: www.koudeenluchtbehandeling.nl, 30-10-2018

7. Over dit verslag

De informatie in dit verslag is gebaseerd op het kalenderjaar 2018. Dit is het achtste jaarverslag dat STB uitbrengt. Alle jaarverslagen zijn terug te vinden op www.stb.eu.

Bij de totstandkoming van dit verslag is gebruik gemaakt van interne rapportages en van informatie verstrekt door ketenpartners. De keuze van de behandelde materiële onderwerpen is gemaakt op basis van de inhoud van het MVO-beleid van STB, vragen van externe belanghebbenden en gesprekken met interne en externe belanghebbenden zoals medewerkers, directie, klanten en leveranciers die in het kader van het jaarverslag zijn gevoerd.

Voor het bepalen van de inhoud van het Maatschappelijk Jaarverslag is mede gebruik gemaakt van de GRI Standaard en de Transparantiebenchmark van het Ministerie van Economische Zaken. *Dit verslag is opgesteld conform de GRI Standards: Core optie.* De CO₂-footprint is opgesteld volgens ISO 14064-1 en de CO₂-Prestatieladder en omvat de eigen bedrijfsvoering van STB, inclusief gedeclareerde kilometers (Scope 3 emissies). Cijfers van het CBS en de Milieubenchmark overheidskantoren zijn gebruikt als vergelijkingsmateriaal voor de gemeten prestaties van STB. Er is geen assurance verleend.

Hierna volgt een tabel waarin alle gebruikte GRI-standaarden genoemd worden, inclusief de vindplaats in het verslag van de betreffende informatie. Daarnaast is ook een begrippenlijst opgenomen met definities van veelvoorkomende termen.

7.1 GRI Content Index

Onderstaande GRI 'Content Index' tabel geeft een beschrijving van de maatschappelijke indicatoren waarover in dit verslag wordt gerapporteerd. In de tabel is de definitie van elke indicator opgenomen. Deze definitie is ontleend aan de GRI Standards.

GRI Content Index			
GRI Standard#	Naam	Referentie	Omissie
Standaard disclosures			
102-1	Naam van de organisatie	p. 5	
102-2	Voornaamste merken, producten en/of diensten	p. 5	
102-3	Locatie van hoofdkantoor	p. 5	
102-4	Locatie van activiteiten	p. 5	
102-5	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm	p. 7	
102-6	Bediende markten	p. 5	
102-7	Omvang van de organisatie	p. 6, 12	
102-8	Informatie over werknemers en werkers	p. 12	
102-9	Toeleveringsketen	p. 21	
102-10	Significante veranderingen in de organisatie en de toeleveringsketen	p. 12	
102-11	Voorzorgsprincipe	p. 7-8	
102-12	Externe initiatieven	p. 6	
102-13	Lidmaatschappen	p. 6	
102-14	Een verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde	p. 3	
102-16	Waarden, principes, standaarden en gedragsnormen	p. 6	
102-18	Structuur van het bestuur	p.7	
102-40	Lijst van groepen belanghebbenden	p. 21, 23	
102-41	Collectieve arbeidsovereenkomst	p. 12	
102-42	Identificeren en selectie belanghebbenden	p. 23	
102-43	Benadering voor het betrekken van belanghebbenden	p. 23	
102-44	Belangrijkste thema's en gemaakte bezwaren	p. 23	
102-45	Ondernemingen die zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening	p. 6	
102-46	Vaststelling inhoud en afbakening	p. 21	
102-47	Lijst met materiële onderwerpen	p. 10	
102-48	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie	p. 7	
102-49	Veranderingen in de verslaglegging	p. 7	
102-50	Verslagleggingsperiode periode	p. 23	
102-51	Datum van het meest recente, vorige verslag	p. 23	
102-52	Verslagleggingscyclus	p. 23	
102-53	Contactpersoon voor vragen over het verslag	p. 32	
102-54	Claims over conformiteit met de GRI Standards	p. 23	
102-55	GRI content index	p. 24-25	

102-56	Externe assurance	23	
Milieudisclosures			
Energie en CO₂-reductie			
103-1	Uitleg over de Materiele onderwerpen en hun afbakening	p. 16	
103-2	Beleid en doelstellingen	p. 16-17	
103-3	Evaluatie op beleid en doelstellingen		Informatie niet beschikbaar
302-1	Energieverbruik binnen de organisatie	p. 17-18	
302-2	Energieverbruik buiten de organisatie	p. 17-18	
302-3	Energie-intensiteit	p. 18	
305-1	Directe emissie van broeikasgassen naar gewicht (scope 1)		
305-2	Indirecte emissie van broeikasgassen door opwekking van elektriciteit (scope 2)	p. 18	
305-3	Overige indirecte emissie van broeikasgassen (scope 3)	p. 18	
305-4	Emissie-intensiteit van broeikasgassen	p. 18	
305-5	Reductie van GHG-emissies	p. 16-18	
Grondstoffen en afval			
103-1	Uitleg over de Materiele onderwerpen en hun afbakening	p. 18	
103-2	Beleid en doelstellingen	p. 19	
103-3	Evaluatie op beleid en doelstellingen		Informatie niet beschikbaar
306-2	Afval per type en afhandeling	p.18-19	
Keten			
103-1	Uitleg over de Materiele onderwerpen en hun afbakening	p.21	
103-2	Beleid en doelstellingen	p.21	
103-3	Evaluatie op beleid en doelstellingen		Informatie niet beschikbaar
308-2	Negative environmental impacts in the supply chain and actions taken	p.21	
Sociale disclosures			
Werkgelegenheid en opleiding			
103-1	Uitleg over de Materiele onderwerpen en hun afbakening	12	
103-2	Beleid en doelstellingen	12	
103-3	Evaluatie op beleid en doelstellingen		Informatie niet beschikbaar
401-4	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen	12	
Gezondheid en veiligheid			
103-1	Uitleg over de Materiele onderwerpen en hun afbakening	p. 12	
103-2	Beleid en doelstellingen	p. 12	
103-3	Evaluatie op beleid en doelstellingen		Informatie niet beschikbaar
403-1	Managementsysteem voor gezondheid en veiligheid	p. 13	
403-5	Opleiding van de werknemers op gezondheid en veiligheid	p. 13	
403-10	Werk-gerelateerde gezondheidsproblemen	p. 14	
Niet materiele disclosures			
303-5	Waterverbruik	p. 17	
201-1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	p. 6	

7.2 Begrippenlijst

CO ₂ -footprint	<p>De CO₂-footprint is letterlijk de CO₂-voetafdruk van een organisatie: de CO₂-uitstoot die de organisatie zelf, door haar eigen activiteiten, veroorzaakt. CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door gebruik van energie (brandstof, elektriciteit en gas).</p> <p>Voor dit verslag is de CO₂-footprint voor STB bepaald aan de hand van de CO₂-Prestatieladder norm en de ISO 14064-1 richtlijn.</p>
Duurzaamheid	Duurzaamheid omvat net als MVO, milieu, economische en sociale aspecten.
EPBD	De Nederlandse wet- en regelgeving over de energieprestatie van gebouwen is gebaseerd op de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) . Wordt ook wel Airco-keuring genoemd.
F-gassen	De F-gassen (gefluoreerde broeikasgassen) verordening geeft aan hoe en door wie onderhoud en reparaties uitgevoerd dienen te worden en welke eisen aan deze personen en bedrijven worden gesteld. Onder deze verordening vallen ook koeltechnische installaties.
GRI	De afkorting voor Global Reporting Initiative , een internationale standaardzetter voor het opstellen van maatschappelijke verslagen.
GRI 'Core'	De GRI Standards kennen twee rapportageniveaus: 'Comprehensive' en 'Core'. Voor rapportage conform 'Core' is vereist dat er over materiële indicatoren gerapporteerd wordt, en dat een beknopte beschrijving van de organisatie en strategie opgenomen is in het verslag.
ISO	De International Organization for Standardization is een internationale organisatie die normen vaststelt. De organisatie is een samenwerkingsverband van nationale standaardisatieorganisaties in 163 landen.
ISO 14001	De ISO 14001 is de internationaal geaccepteerde standaard met eisen voor een milieumanagementsysteem die werd ontwikkeld door de Internationale Organisatie voor Standaardisatie. Het milieumanagementsysteem wordt gebruikt om een bij de organisatie passend milieubeleid te ontwikkelen en de uitvoering ervan te borgen.

ISO 9001	De ISO 9001 is een norm die eisen stelt aan het kwaliteitsmanagementsysteem van een organisatie.
Keten	Alle stappen die nodig zijn om een product te maken of een dienst te leveren, vanaf het begin (winning van grondstoffen) tot het einde (afvalverwerking). Elke stap is een schakel in de keten.
Ketenpartner	Een organisatie die verantwoordelijk is voor één of meerdere stappen in dezelfde keten.
MVO	De afkorting voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen , waarbij een organisatie verantwoordelijkheid neemt voor de effecten op haar omgeving als het gaat om milieu, sociale en economische effecten en een actieve dialoog onderhoudt met haar belanghebbenden.
NVKL	Nederlandse Vereniging van ondernemingen op het gebied van de Koudetechniek en Luchtbehandeling , brancheorganisatie voor ondernemers in de professionele koudetechniek, luchtbehandeling en airconditioning.
PED	Pressure Equipment Directive ('Richtlijn Drukapparatuur'), regelgeving van de EU die voorschriften bevat met betrekking tot het ontwerp, de fabricage en keuring van drukapparatuur die binnen de Europese Unie op de markt wordt gebracht.
STEK	Stichting Emissiepreventie Koudetechniek . Bedrijven aangesloten bij STEK, voldoen (middels toetsing) aan hoge eisen t.a.v. kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid in hun dienstverlening en dragen bij aan een duurzame samenleving.
VCA	Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers , een veelgebruikt certificaat op het gebied van veiligheid.

8. Colofon

Dit maatschappelijk jaarverslag is verzorgd door:

Versie 1.0, juli 2019

Teksten: Primum

Brongegevens en foto's: Robert van Gerwen, STB

Voor meer informatie over dit verslag, het MVO-beleid van STB en voor uw suggesties, mail naar info@stb.eu.